

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS NUSIKALTIMŲ PREVENCIJOS 2020–2022 M. PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių miesto savivaldybės nusikaltimų prevencijos 2020–2022 metų programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. XII-1682 „Dėl Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo tarpinstituciniu veiklos planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimu Nr. 370 „Dėl Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, Saugios savivaldybės koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 184 „Dėl Saugios savivaldybės koncepcijos patvirtinimo“, ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais nusikaltimų prevenciją.

2. Programoje numatytais priemonėmis siekiama įgyvendinti Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos tikslus ir uždavinius šiose srityse: žmogaus, visuomenės ir valstybės teisėtą interesų apsaugos nuo nusikalstamų veikų, teisėsaugos institucijų ir kitų valstybės įstaigų pajėgumo ir gebėjimo užtikrinti viešąjį saugumą stiprinimo, glaudžių valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimo plėtojimo, viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės ir aktyvios visuomenės. Priemonės nuosekliai siejamos su socialinių problemų sprendimu Šiaulių miesto savivaldybėje ir yra viena kitą papildančios poveikio nusikalstamumui priemonės.

Programa padės vykdyti kryptingą nusikaltimų prevencijos politiką, kompleksškai ir planingai plėtoti Šiaulių miesto savivaldybės veiklą, skirtą gyventojų viešajam saugumui stiprinti.

3. Pagrindinės Programoje vartojamos sąvokos:

3.1. **nusikaltimų prevencija** – poveikio nusikalstamumui priemonė, kuria siekiama užkirsti kelią nusikaltimams, nustatant ir pašalinant bendrąsias nusikaltimų priežastis ir sąlygas, taip pat individualiai veikiant asmenims, kurie linkę daryti nusikaltimus ar ateityje gali tapti nusikaltėliais arba nusikaltimų aukomis;

3.2. **nusikaltimų kontrolė** – poveikio nusikalstamumui priemonė, kuria siekiama mažinti nusikalstamumą ir neleisti viršyti socialiai priimtino lygmens aktyviais teisėsaugos institucijų veiksmais ir teisinio baudžiamojo poveikio priemonėmis, taip pat aktyviomis administracinėmis, ekonominėmis, socialinėmis, kitokio pobūdžio priemonėmis;

3.3. nusikaltimų prevencija ir kontrolė yra viena kitą papildančios poveikio nusikalstamumui priemonės ir kartu sudaro visa apimančių būdų, metodų, priemonių kompleksą, kurio tikslas – mažinti nusikalstamumą, todėl Programoje šios sąvokos dažniausiai vartojamos kartu.

II SKYRIUS NUSIKALSTAMUMO TENDENCIJOS

4. 2018 m. Šiaulių mieste užregistruota 1 874 (2017 m. – 2 160) nusikalstamos veikos atvejai. Išaiškinta 57,5 proc. (2017 m. – 49,7 proc.) nusikalstamos veikos atvejų. Per pastaruosius dvejus metus pastebimos bendros nusikalstamos veikos mažėjimo tendencijos, padidėjo jų išaiškinimo rodiklis.

Įvykdytų turtinių nusikalstamų veikų situacija yra gerėjanti. 2018 m. užregistruota 309 (2017 m. – 484) vagystės, 124 (2017 m. – 125) sukčiavimo atvejai. Tačiau išaugo administracinių nusižengimų – smulkių vagysčių, sukčiavimo, turto pasisavinimo atvejų: 2018 m. – 1209, 2017 m. – 998.

Pagerėjo saugumo situacija viešosiose vietose, sumažėjo įvykdytų nusikalstamų veikų skaičius: 2018 m. – 404, 2017 m. – 435 atvejai.

Smurto artimoje aplinkoje analizės rezultatai rodo, kad 2018 m. situacija šioje srityje suprastėjo. Šiaulių mieste policijos užregistruoti pranešimai dėl smurto artimoje aplinkoje: 2018 m. – 1 331, 2017 m. – 1 277 atvejai. Pastebimas panašus vyrų ir moterų, nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje, skaičius: 2018 m. – 607 (172 vyrai, 435 moterys), 2017 m. – 606 (157 vyrai, 449 moterys). Tačiau sumažėjo nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusių nepilnamečių iki 18 metų skaičius: 2018 m. – 189, 2017 m. – 216.

Padidėjo alkoholinių gėrimų gėrimo viešose vietose arba neblaivių asmenų pasirodymo viešose vietose atvejų: 2018 m. – 126, 2017 m. – 81.

Nepilnamečių teisės pažeidimų srityje pastebima didėjimo tendencija. Per 2018 m. nepilnamečių padarytų nusikalstamų veikų skaičius – 84, 2017 m. – 37. Nustatyti asmenų, jaunesnių nei 18 metų, alkoholinių gėrimo vartojimo arba turėjimo atvejai: 2018 – 106, 2017 m. – 105.

Saugaus eismo srityje užfiksuota, kad Šiaulių mieste eismo įvykiuose 2017–2018 m. žuvusiųjų nebuvo. Įskaitinių eismo įvykių skaičius išlieka panašus: 2018 m. – 133 (iš viso įvykių – 796), 2017 m. – 132 (iš viso įvykių – 666) atvejai, taip pat panašus ir eismo įvykiuose sužalotų asmenų skaičius: 2018 m. – 146, 2017 m. – 144 atvejai.

2018 m. užregistruoti 5 prekybos žmonėmis atvejai (2017 m. – 2).

Pastebima akcizais apmokestinamų prekių įsigijimo, laikymo, gabenimo, naudojimo ar realizavimo, pažeidžiant nustatytą tvarką, didėjimo tendencija: 2018 m. – 187, 2017 m. – 122 atvejai. Taip pat padaugėjo užregistruotų nusikalstamų veikų, susijusių su psichotropinėmis ir narkotinėmis medžiagomis: 2018 m. – 81, 2017 m. – 76 atvejai.

Per 2018 m. Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje sumažėjo į Probacijos tarnybos priežiūrą įtrauktų asmenų: 2018 m. – 208, 2017 m. – 224, kurie buvo įpareigoti teismo dalyvauti smurtinio elgesio keitimo programose.

Per 2018 m. ugdymo įstaigos į Šiaulių miesto pedagoginę psichologinę tarnybą dėl psichologinės pagalbos smurtą patiriančių ir smurtaujančių vaikų kreipėsi 14 kartų.

Gaisringumo situacija Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje išlieka tokia pati. Per 2018 m. kilo 281 (2017 m. – 281) gaisras. Per gaisrus 2018 m. nežuvo nė vienas asmuo, 2017 m. žuvo 3 asmenys. Per paskutinius 2 metus gaisruose nežuvo nė vienas nepilnametis asmuo. Sumažėjo per gaisrą traumotų asmenų skaičius: 2018 m. tokių buvo 2, 2017 m. – 10 asmenų. Dažniausios gaisrų priežastys: krosnių, židinių, dūmtraukių įrengimo ir eksploatavimo reikalavimų pažeidimai (2018 m. – 23 atvejai, 2017 m. – 13 atvejų), neatsargus žmogaus elgesys (2018 m. – 19 atvejų, 2017 m. – 32 atvejai), vaikų išdykavimas (2018 m. – 6, 2017 m. – 2 atvejai).

Šiaulių mieste fiksuojamas registruotų bedarbių skaičiaus didėjimas. 2018 m. duomenimis, bedarbiai sudarė 5,5 proc. darbingo amžiaus gyventojų, o 2017 m. – 5,3 proc. Socialinę pašalpą Šiaulių mieste 2018 m. gavo 3,02 proc. gyventojų, o 2017 m. – 2,9 proc. gyventojų.

III SKYRIUS NUSIKALTIMŲ PRIEŽASTYS IR SĄLYGOS

5. Gyventojų saugumas ir jo būklė vertinama pagal:

5.1. nesaugumo veiksniai: nusikalstamumą, eismo įvykius, vaikų ir jaunimo teisių pažeidimus, smurtą šeimoje, gyvenamojoje aplinkoje ir t. t.;

5.2. rizikos grupės: vaikus ir paauglius, socialiai remiamus asmenis, socialinės rizikos asmenis (iš įkalinimo įstaigų grįžusius, asocialius, neturinčius gyvenamosios vietos asmenis);

5.3. rizikos vietas: ugdymo įstaigas, pramogų laisvalaikio centrus, viešojo susibūrimo vietas, gyvenamuosius namus ir kt.

6. Pagrindinės nusikaltimų priežastys Šiaulių miesto savivaldybėje:

6.1. apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų;

6.2. žmonių neužimtumas (nedarbas) ir didėjantis socialiai remtinų asmenų skaičius;

6.3. vaikų ir jaunimo nepakankamas laisvalaikio užimtumas;

6.4. ribotos valstybės galimybės teikti socialinę pagalbą labiausiai socialiai pažeidžiamoms rizikos grupėms.

7. Nesaugumo veiksniai, rizikos grupės ir rizikos vietos sudaro kompleksą sąlygų, lemiančių poreikį įgyvendinti tam tikras priemones saugumo būklei gerinti probleminėje srityje.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

8. Programos tikslas – kompleksiškai planuoti ir koordinuoti nusikaltimų prevencijos priemones, susijusias su gyventojų saugumo stiprinimu ir saugios savivaldybės aplinkos kūrimu.

9. Svarbiausi programos uždaviniai:

9.1. vykdyti vaikų ir jaunimo nusikalstamumo prevenciją ir kontrolę;

9.2. vykdyti informacinę sklaidą apie turtinių nusikalstamų veikų prevenciją;

9.3. šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje, prekybos žmonėmis prevencijos klausimais;

9.4. vykdyti nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų viešose vietose prevenciją;

9.5. šviesti visuomenę miesto gyventojų priešgaisrinės saugos klausimais.

10. 2020–2022 m. Priemonių planas (pridedama) įgyvendinamas kiekvienais kalendoriniais metais sudarant metinį Nusikaltimų prevencijos veiklos planą ir finansuojant ar kitaip remiant institucijų, nevyriausybinę organizacijų, bendruomenės tikslinius projektus Nusikaltimų prevencijos veiklos plane numatytoms priemonėms įgyvendinti.

11. Nusikaltimų prevencijos veiklos planas sudaromas:

11.1. atsižvelgus į programos tikslą, uždavinius, į 2020–2022 m. Priemonių plane numatytas priemones;

11.2. įvertinus nesaugumo veiksnius, jų atsiradimo priežastis ir sąlygas, problemines rizikos vietas ir asmenų grupes;

11.3. atsižvelgus į priemonėms įgyvendinti turimus administracinius, organizacinius, finansinius ir žmogiškuosius išteklius.

12. Programos kalendorinių metų prioritetingos veiklos sritis (priemonės) nustato Nusikaltimų prevencijos veiklos planą tvirtina, priemonių įgyvendinimo projektus vertina, numato finansavimo poreikį Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta Šiaulių miesto gyventojų saugumo stiprinimo ir saugios savivaldybės plėtros komisija (toliau – Komisija) jos veiklos nuostatuose nustatyta tvarka.

13. Programos įgyvendinimo priemonės, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės pateiktos Programos priede.

V SKYRIUS

PROGRAMOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ADMINISTRAVIMAS

14. Programos priemonių įgyvendinimo administravimas:

14.1. už Programos priemonių įgyvendinimą atsako Savivaldybės administracijos direktorius, už Programos įgyvendinimo organizavimą (koordinavimą) yra atsakingas Savivaldybės administracijos Civilinės saugos ir teisėtvarkos skyrius (toliau – Skyrius);

14.2. Programos vykdymo kontrolę ir prevencijos priemonių efektyvumo vertinimą vykdo Komisija teisės aktuose nustatyta tvarka;

14.3. už konkrečių Programos priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako Priemonių plane numatytų priemonių vykdytojai (toliau – Priemonių vykdytojai);

14.4. Priemonių vykdytojai, pasibaigus kalendoriniams metams, ne vėliau kaip iki kito mėnesio 15 d. pateikia Skyriui informaciją apie Programos priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą;

14.5. Skyrius apibendrina iš Priemonių vykdytojų gautą informaciją apie Nusikaltimų prevencijos veiklos plane numatytų priemonių įgyvendinimą, pasiektus rezultatus ir susistemintus duomenis perduoda Komisijai ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo 14.4 papunktyje nustatytos datos;

14.6. Skyrius Programos priemonių vykdymo ataskaitą teikia Savivaldybės administracijos direktoriui bendroje Skyriaus veiklos ataskaitoje;

14.7. Priemonių vykdytojai, atsižvelgdami į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos Programos priemonėms įgyvendinti, teikia Komisijai motyvuotus pasiūlymus dėl įgyvendinamų Programos priemonių koregavimo ar pakeitimo efektyvesnėmis, detalizuodami jų tikslus, vykdymo procesą ir vertinimo kriterijus.

15. Programą tvirtina, keičia ar papildo Šiaulių miesto savivaldybės taryba.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Programos priemonių įgyvendinimas finansuojamas iš patvirtintų bendrųjų Šiaulių miesto savivaldybės biudžeto asignavimų ir kitų finansavimo šaltinių.

17. Prireikus tam tikroms nusikaltimų prevencijos priemonėms įgyvendinti gali būti numatytas papildomas finansavimas.

18. Programa ir informacija visuomenei apie įgyvendintas Programos priemonių plane numatytas priemones skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje www.siauliai.lt.

Šiaulių miesto savivaldybės
nusikaltimų prevencijos 2020–2022 m.
programos
priedas

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS NUSIKALTIMŲ PREVENCIJOS 2020-2022 M. PRIEMONIŲ PLANAS

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės (ne mažiau)		
				2020 m.	2021 m.	2022 m.
1. Vykdyti vaikų ir jaunimo nusikalstamumo prevenciją ir kontrolę	1.1. Vaikų ir jaunimo savanoriškos veiklos (pvz., jaunųjų policijos rėmėjų, jaunųjų pasieniečių ir kt.) skatinimas	Policija, NVO, ugdymo įstaigos, VSAT	Renginiuose, kuriuose pristatyta savanoriška veikla, dalyvavusių asmenų skaičius	200	200	200
	1.2. Informacinės sklaidos nusikaltimų prevencijos tema organizavimas (reklama, konferencijos, susitikimai, informaciniai renginiai)	Policija, Savivaldybės administracija, ugdymo įstaigos, NVO, Probacijos tarnyba, VSAT	Įvairiomis informacinės sklaidos priemonėmis pasiektų žmonių skaičius	2000	2000	2000

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės (ne mažiau)		
	1.3. Jaunimo užimtumo projektų vykdymas (jaunimo užimtumo po pamokų, savaitgaliais ir per atostogas organizavimas)	Policija, ugdymo įstaigos, NVO, Probacijos tarnyba, VSAT	Įgyvendintų užimtumo projektų, skirtų jaunimo grupėms, skaičius	2	2	2
	1.4. Teisės pažeidimų prevencija nustatytose jaunimo susibūrimo vietose	Policija, ugdymo įstaigos, NVO, Probacijos tarnyba	Atliktų patikrinimų skaičius	10	10	10
	1.5. Patyčių prevencijos (paskaitų, renginių organizavimas) vykdymas ugdymo įstaigose	Policija, Savivaldybės administracija, ugdymo įstaigos	Informacinių renginių skaičius	5	5	5
	1.6. Nepilnamečių priklausomybių (alkoholio, tabako, narkotikų) prevencijos vykdymas	Policija, Savivaldybės administracija, ugdymo įstaigos, NVO, Probacijos tarnyba, VSAT, VSB	Informacinių renginių skaičius	5	5	5
2. Vykdyti informacinę sklaidą apie turtnių nusikalstamų veikų prevenciją	2.1. Prevencinių renginių, skirtų gyventojų turto apsaugai stiprinti, organizavimas	Policija, Savivaldybės administracija, NVO	Informaciniuose renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius	500	500	500

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės (ne mažiau)		
	2.2. Prevencinių priemonių, skirtų mažinti nusikalstamų veikų elektroninėje erdvėje ir kitų sukčiavimo atvejų galimybes, organizavimas	Policija, Savivaldybės administracija, ugdymo įstaigos, NVO	Įvairiomis informacinės sklaidos priemonėmis pasiektų žmonių skaičius	2000	2000	2000
3. Šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje, prekybos žmonėmis prevencijos klausimais	3.1. Smurto artimoje aplinkoje prevencija	Policija, Probacijos tarnyba, ugdymo įstaigos, NVO	Suorganizuotų informacinių renginių, konsultacijų skaičius	30	30	30
	3.2. Prekybos žmonėmis prevencijos organizavimas	Policija, NVO, VSAT.	Suorganizuotų informacinių renginių skaičius	3	3	3
4. Vykdyti nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų viešose vietose prevenciją	4.1. Prevencinė veikla su valkataujančiais ir elgetaujančiais asmenimis	Policija, GMPS, Probacijos tarnyba, NVO	Organizuotų prevencinių reidų skaičius	10	10	10
	4.2. Saugaus eismo prevencija	Policija, Savivaldybės administracija, VSAT	Organizuotų prevencinių renginių, akcijų skaičius	10	10	10
	4.3. Nelegalių, akcizais apmokestinamų prekių, narkotinių, psichotropinių medžiagų laikymo, pardavimo ir gabenimo prevencija	Policija, VSAT	Organizuotų reidų skaičius	5	5	5

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės (ne mažiau)		
	4.4. Priklausomybių ir žalingų įpročių (narkomanijos, alkoholizmo) prevencija	Policija, NVO, Savivaldybės administracija, Probacijos tarnyba, VSB	Organizuotų prevencinių renginių skaičius	5	5	5
	4.5. Policijos rėmėjų veiklos skatinimas	Policija, ugdymo įstaigos	Dalyvavusių renginiuose asmenų skaičius	200	200	200
	4.6. Šiaulių miesto viešųjų vietų teisės pažeidimų prevencija (Miesto koordinavimo skyriaus veiklos ir galimybių viešinimas)	Savivaldybės administracija, Policija	Įvairiomis informacinės sklaidos priemonėmis pasiektų žmonių skaičius	3000	2000	2000
5. Šviesti visuomenę miesto gyventojų priešgaisrinės saugos klausimais	5.1. Mažamečių ir nepilnamečių sukeliamų gaisrų prevencijos vykdymas	ŠPGV, Policija, Savivaldybės administracija	Įvairiomis informacinės sklaidos priemonėmis pasiektų žmonių skaičius	2000	2000	2000
	5.2. Miesto gyventojų priešgaisrinės saugos užtikrinimas (dūmų detektorių įrengimas ir kitos prevencinės priemonės)	ŠPGV, Savivaldybės administracija, NVO	Priešgaisrinės saugos priemonių (dūmų detektorių, miltelinių gesintuvų ir kt.) skaičius	500	500	500

Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vertinimo kriterijus	Vertinimo kriterijų reikšmės (ne mažiau)		
	5.3. Priešgaisrinės saugos organizavimas miesto viešosiose vietose (dėl sausos žolės deginimo atvirose miesto teritorijose), Rėkyvos ežero durpingose pakrantėse	ŠPGV, Policija, Savivaldybės administracija, Aplinkos apsaugos departamentas, NVO	Organizuojamų reidų sausros ar padidinto gaisringumo metu skaičius	5	5	5
	5.4. Prevencijos priemonių, skirtų sustiprinti saugų elgesį visais metų laikais prie vandens telkinių ir vandenyje organizavimas	ŠPGV, Policija, Savivaldybės administracija, ugdymo įstaigos, NVO, Aplinkos apsaugos departamentas	Organizuotų prevencinių renginių, akcijų skaičius	10	10	10

Vartojami trumpiniai:

ŠPGV – Šiaulių priešgaisrinė gelbėjimo valdyba;

Policija – Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas;

GMPS – Šiaulių greitosios medicininės pagalbos stotis;

Probacijos tarnyba – Lietuvos probacijos tarnybos Šiaulių regiono skyrius;

Aplinkos apsaugos departamentas – Aplinkos apsaugos departamento Šiaulių valdyba;

VSAT – Valstybės sienos apsaugos tarnybos Pakrančių apsaugos pasienio rinktinės Šiaulių užkarda;

NVO – nevyriausybinės organizacijos;

VSB – Šiaulių visuomenės sveikatos biuras.